Elektronicznie podpisany przez:
Katarzyna Szalwa
Regionalna Izba Obrachunkowa w Warszawie
dnia 22 kwietnia 2025 r.

Uchwała Nr 3.e./253/2025
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Warszawie
z dnia 22 kwietnia 2025 r.

w sprawie opinii o przedłożonym przez Wójta Gminy Rzekuń sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Rzekuń za 2024 rok

Na podstawie art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) oraz art. 267 ust. 3 w związku z art. 267 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.) – **Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie**, w składzie:

Przewodnicząca SO: Katarzyna Szalwa
Członkowie SO: Kamil Krauschar
Anna Olędzka

orzeka, co następuje:

§ 1

przedłożone przez Wójta Gminy Rzekuń sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Rzekuń za 2024 rok – **opiniuje pozytywnie z zastrzeżeniami.**

§ 2

Uzasadnienie stanowi integralną część uchwały.

§ 3

Stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) od niniejszej uchwały służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Uzasadnienie

W dniu 27 marca 2025 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie przy Zarządzeniu Nr 38/2025 Wójta Gminy Rzekuń z dnia 26 marca 2025 r. wpłynęło sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Rzekuń za 2024 rok.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie opiniując powyższe sprawozdanie dokonał jego analizy oraz porównania z dokumentami źródłowymi będącymi w posiadaniu Izby.

W opiniowanym sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Rzekuń wykazano:
- dochody Gminy zrealizowano w kwocie 80.461.749,80 zł, co stanowi 86,08 % planu po zmianach, w tym dochody bieżące (69.557.563,67 zł) w wysokości 99,77 % planu po zmianach oraz dochody majątkowe (10.904.186,13 zł) zrealizowano w wysokości 45,90 % planowanej po zmianach kwoty,
- wydatki ogółem zrealizowano w kwocie 81.979.622,57 zł, co stanowi 81,21 % planu po zmianach, z tego wydatki bieżące (66.039.501,37 zł) zrealizowane zostały na poziomie 89,70 % planu po zmianach, zaś wydatki majątkowe (15.940.121,20 zł) na poziomie 58,35 % planu po zmianach. W tym miejscu Skład Orzekający wskazuje na niski stopień zrealizowania dochodów i wydatków majątkowych w stosunku do wartości planowanych. W przedłożonym sprawozdaniu organ wykonawczy wskazał pozycje, w których nastąpiło ich niepełne wykonanie w stosunku do wartości planowanych, lecz nie wyjaśnił przyczyny tych odchyleń,
- budżet Gminy 2024 roku zamknął się deficytem w kwocie 1.517.872,77 zł, przy planowanym deficycie w kwocie 7.468.784,89 zł. Zrealizowane zostały przy tym przychody w łącznej kwocie 1.095.883,45 zł oraz rozchody w kwocie 1.082.000,00 zł.

Skład Orzekający wnosi zastrzeżenie w zakresie sporządzenia sprawozdania z wykonania budżetu Gminy (z dnia 26 marca 2025 r.) bez uwzględniania korekt sprawozdań budżetowych za IV kwartał 2024 roku: sprawozdania Rb-27S (korekta Nr 1 z dnia 5 marca 2025 r.), Rb-28S (korekta Nr 1 z dnia

25.02.2025 r. i korekta Nr 2 z dnia 24 marca 2025 r.) i Rb-NDS (korekta Nr 1 z dnia 25 lutego 2025 r. i korekta Nr 2 z dnia 5 marca 2025 r.). Po zmianach wprowadzonych wskazanymi wyżej korektami sprawozdań budżet Gminy Rzekuń 2024 roku przedstawia się następująco:

- dochody Gminy zrealizowano w kwocie 80.437.749,80 zł, co stanowi 86,05 % planu po zmianach, w tym dochody bieżące (69.533.563,67 zł) w wysokości 99,74 % planu po zmianach oraz dochody majątkowe (10.904.186,13 zł) zrealizowano w wysokości 45,90 % planowanej po zmianach kwoty,
- wydatki ogółem zrealizowano w kwocie 81.979.622,53 zł, co stanowi 81,21 % planu po zmianach, z tego wydatki bieżące (66.039.501,33 zł) zrealizowane zostały na poziomie 89,70 % planu po zmianach, zaś wydatki majątkowe (15.940.121,20 zł) na poziomie 58,35 % planu po zmianach,
- budżet Gminy 2024 roku zamknął się deficytem w kwocie 1.541.872,73 zł, przy planowanym deficycie w kwocie 7.468.784,89 zł. Zrealizowane zostały przy tym przychody w łącznej kwocie 1.095.883,45 zł oraz rozchody w kwocie 1.082.000,00 zł.

Analizując przedmiotowe sprawozdanie Skład Orzekający stwierdził, że wykonane wydatki powiększone o zrealizowane rozchody przekroczyły osiągnięte dochody powiększone o wykonane przychody o kwotę 1.527.989,28 zł (według wartości po sporządzonych korektach sprawozdań budżetowych za IV kwartał 2024 roku). Z części opisowej sprawozdania wynika, że: „*Brakująca kwota do pokrycia deficytu została wykorzystana ze środków z tytułu udziału w PIT na 2025 rok, które wpłynęły w grudniu 2024 roku. Sytuacja taka miała miejsce dlatego, że transza środków dofinansowania z KPO w kwocie 1.556.707.,68 zł, dotycząca budowy Żłobka Samorządowego w Rzekuniu Oddział w Dzbeninie w ramach programu Aktywny Maluch 2022-2029, wpłynęła na zamknięte konto bankowe w dniu 19 grudnia 2024 r., co spowodowało zwrot transzy. Środki zasiliły rachunek Gminy dopiero w dniu 27 lutego 2025 r.*”.
Skład Orzekający wnosi zastrzeżenie w zakresie wykorzystania w grudniu 2024 roku środków pochodzących z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, należnych na styczeń 2025 roku, narusza regulacje art. 211 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki. Oznacza to, że środki z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, przekazane w grudniu na finansowanie wydatków stycznia roku następnego zaliczają się do budżetu roku następnego. Wydatkowanie w 2024 roku środków, które są dochodami roku 2025 stanowi naruszenie kompetencji do ich dysponowania. Z istoty budżetu jako planu finansowego obejmującego okres roczny wynika, że jednostka samorządu terytorialnego może dysponować środkami finansowymi w roku, którego dotyczą dane dochody. Kompetencja do dokonywania wydatków z tych środków powstała dopiero 1 stycznia 2025 r., a ich wykorzystanie wcześniej oznacza dokonanie wydatku bez stosownego upoważnienia.
Ponadto należy wskazać, że w myśl art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być sfinansowany przychodami pochodzącymi z: 1) sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego; 2) kredytów; 3) pożyczek; 4) prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego; 5) nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych, pomniejszonej o środki określone w pkt 8; 6) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych; 7) spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych; 8) niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków. Przepis art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych zawiera zamknięty katalog możliwych źródeł sfinansowania deficytu budżetowego. Skład Orzekający wskazuje, że sfinansowanie deficytu budżetu poza ustawowym źródłem przychodów stanowi naruszenie art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Wykonane dochody bieżące na koniec roku budżetowego są wyższe od wykonanych wydatków bieżących, co oznacza, że zachowana została relacja określona w art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Ze sprawozdania Rb-N na koniec 2024 roku wynika, że stan należności wymagalnych na koniec 2024 roku wynosił 2.559.616,46 zł, co stanowiło 3,18 % wykonanych dochodów ogółem budżetu za ten rok.

Według danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-Z na koniec 2024 r. Gmina nie była obciążona zobowiązaniami wymagalnymi. Na koniec roku budżetowego dług Gminy Rzekuń wyniósł 7.832.041,14 zł, tj. 12,94 % wykonanych dochodów ogółem pomniejszonych o kwoty wykonanych dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ustawy o finansach publicznych nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego. Wskaźnik spłaty długu wraz z kosztami jego obsługi nie przekroczył limitu, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

W sprawozdaniu z wykonania budżetu uwzględniono zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych, dokonane w trakcie roku budżetowego oraz stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich.

Na podstawie przepisów obowiązujących do 31.12.2024 r., określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U z 2024 r., poz.754 ze zm.), w roku budżetowym na realizację zadań związanych z organizacją kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, oraz na organizację zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa w art. 36 ust. 17 ustawy – Prawo oświatowe, jednostka samorządu terytorialnego przeznacza środki w wysokości nie mniejszej niż kwota przewidziana w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostki samorządu terytorialnego na uczniów, wychowanków i uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w przedszkolach, szkołach i placówkach, prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego, w zakresie tych zadań. Skład Orzekający RIO zauważa, że jednostka w 2024 roku zrealizowała wydatki na kształcenie specjalne w wysokości 2.016.367,92 zł, natomiast z danych Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, że jednostka powinna przeznaczyć na ten cel nie mniej niż 3.308.797,00 zł.

Z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływów z części opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym Gmina uzyskała dochody w dziale 756 rozdziale 75618 w łącznej kwocie 218.885,21 zł. Jednostka na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2024 roku w dziale 851 „Ochrona zdrowia" dokonała wydatków w kwocie 194.077,51 zł, co stanowi 33,79 % planu wydatków po zmianach (574.441,52 zł). Skład Orzekający wskazuje na niskie wykonanie wydatków w rozdziale 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi" (33,93 % planu po zmianach) oraz zauważa, że w ramach zaplanowanych wydatków związanych z przeciwdziałaniem narkomanii w rozdziale 85153 „Zwalczanie narkomanii" w kwocie 2.400,00 zł, Gmina na ten cel nie wydatkowała środków. Przeciwdziałanie narkomanii, zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.), jest zadaniem własnym gminy. Skład Orzekający RIO nadmienia, że w myśl art. 18^2 oraz art. 9^3 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń winny być wykorzystywane na realizację: gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i gminnych programów przeciwdziałania narkomanii oraz na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, a także mogą być przeznaczone na realizację zadań określonych w art. 31a i 31b ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337 z późn. zm.).

Spełniając wymóg określony w art. 6r ust. 2e ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2024 r. poz. 399 ze zm.) w sprawozdaniu zawarto informację o wysokości zrealizowanych dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami oraz wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z wyszczególnieniem kosztów wymienionych w art. 6r ust. 2 - 2c tej ustawy. Z tytułu pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina uzyskała dochody w wysokości 2.435.460,04 zł, na koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi przeznaczyła kwotę 3.902.769,64 zł.

Skład Orzekający RIO mając na uwadze zapisy art. 403 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.) zauważa, iż nie zostały zrealizowane wydatki

na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarki wodnej, przy zrealizowanych dochodach z wpływów z opłat i kar za korzystanie ze środowiska w kwocie 12.363,06 zł.

Ponadto Skład Orzekający wskazuje na nw. stwierdzone niezgodności w przedłożonym sprawozdaniu:

- w Tabeli 11 opiniowanego sprawozdania pn. „Realizacja planu zadań inwestycyjnych w 2024 roku w Gminie Rzekuń" wykazano zadanie inwestycyjne pn. „Przebudowa ulicy Zalesie w msc. Dzbenin wraz z uzupełnieniem brakującej infrastruktury technicznej", które zgodnie z ostatnimi zmianami do uchwały budżetowej na 2024 r. (uchwała Nr XI/82/2024 Rady Gminy Rzekuń z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie zmian w budżecie gminy Rzekuń na 2024 rok) widnieje pn. „Przebudowa ulicy Brzozowej i Zalesie w msc. Dzbenin wraz z uzupełnieniem brakującej infrastruktury technicznej",
- w Tabeli 21 opiniowanego sprawozdania pn. „Stopień zaawansowania zadań wieloletnich Gminy Rzekuń za 2024 rok" nie wykazano kwoty wykonania wydatków w następujących zadaniach wieloletnich, pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w Dzbeninie" oraz „Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego", które zgodnie z Tabelą 11 o której mowa powyżej, wynoszą odpowiednio: 221,40 zł oraz 313.027,83 zł,
- w ww. Tabeli 21 w zadaniu wieloletnim pn. „Utworzenie oddziału żłobka samorządowego w Rzekuniu w msc. Laskowiec" wykazano wykonanie wydatków w wysokości 50,00 zł, podczas gdy z ww. Tabeli 11 wynika, że na dane zadanie inwestycyjne nie poniesiono żadnych wydatków.

Część 3.20. sprawozdania z wykonania budżetu zawiera informację pn. „Wykonanie funduszu sołeckiego". Skład Orzekający w tym zakresie wskazuje na następujące rozbieżności w nazwach zrealizowanych przedsięwzięć:

- w sołectwie Drwęcz: w sprawozdaniu z wykonania budżetu wykazano przedsięwzięcie pn. „Doposażenie sal lekcyjnych", podczas gdy w budżecie na 2024 rok po wprowadzonych zmianach (Uchwałą Nr VIII/44/2024 Rady Gminy Rzekuń z dnia 18 października 2024 r. w sprawie zmian w budżecie gminy Rzekuń na 2024 rok) widnieje przedsięwzięcie pn. „Wyposażenie hali sportowej przy Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Drwęczy",
- w sołectwie Dzbenin: w sprawozdaniu z wykonania budżetu wykazano przedsięwzięcie pn. „Wykonanie ulicy Brzozowej (droga asfaltowa lub z kostki brukowej)", podczas gdy w budżecie na 2024 rok po wprowadzonych zmianach (Uchwałą Nr VIII/44/2024 Rady Gminy Rzekuń z dnia 18 października 2024 r. w sprawie zmian w budżecie gminy Rzekuń na 2024 rok) widnieje przedsięwzięcie pn. „Przebudowa ulicy Brzozowej (droga asfaltowa lub z kostki brukowej)" oraz w opiniowanym sprawozdaniu wykazano przedsięwzięcia pn.: „Zakup ogrodzenia działki nr ewid. 155 w miejscowości Dzbenin" oraz „Zagospodarowanie działki gminnej nr 155 – wycinka drzew/krzewów", podczas gdy w budżecie na 2024 rok po wprowadzonych ww. zmianach widnieje przedsięwzięcie pn. „Zagospodarowanie działki gminnej nr 155 – wycinka drzew/krzewów, zakup ogrodzenia",
- w sołectwie Nowa Wieś Wschodnia: w sprawozdaniu z wykonania budżetu wykazano przedsięwzięcie pn. „Zakup i dostawa 35 szt. krzeseł bankietowych do świetlicy wiejskiej w NWW", podczas gdy w budżecie na 2024 rok po wprowadzonych ww. zmianach widnieje przedsięwzięcie pn. „Zakup 35 szt. krzeseł wraz z dostawą",
- w sołectwie Susk Stary: w sprawozdaniu z wykonania budżetu wykazano przedsięwzięcia pn." „Opłata abonamentowa monitoringu" i „Doposażenie świetlicy wiejskiej", podczas gdy w budżecie na 2024 rok po wprowadzonych ww. zmianach widnieją przedsięwzięcia odpowiednio pn.: „Usługa abonamentowa monioring" oraz „Doposażenie świetlicy",
- w sołectwie Teodorowo: w sprawozdaniu z wykonania budżetu wykazano przedsięwzięcie pn. „Zakup kosiarki spalinowej oraz kosy spalinowej wraz z wyposażeniem", podczas gdy w budżecie na 2024 rok po wprowadzonych ww. zmianach widnieje przedsięwzięcie pn. „Zakup kosiarki spalinowej wraz z wyposażeniem" oraz w opiniowanym sprawozdaniu wykazano przedsięwzięcia pn.: „Dofinansowanie do przeniesienia altany – zadanie: budowa świetlicy" oraz „Wykonanie przyłącza elektrycznego do altany – zadanie: budowa świetlicy", podczas gdy w budżecie na 2024 rok po wprowadzonych ww. zmianach widnieje przedsięwzięcie pn. „Budowa świetlicy wiejskiej w msc. Teodorowo".

Skład Orzekający wskazuje, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r., poz. 301 z późn. zm.) w trakcie roku budżetowego, jednakże nie wcześniej niż po uchwaleniu budżetu gminy na dany rok i nie później niż do dnia 31 października danego roku budżetowego, sołectwo może złożyć do wójta wniosek o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu. Oznacza to, że przedstawione w sprawozdaniu z wykonania budżetu zadania objęte finansowaniem z funduszu sołeckiego muszą być zgodne z ich zakresem określonym w uchwale budżetowej.

Do sprawozdania z wykonania budżetu za 2024 rok dołączono informację o stanie mienia gminy.

Mając na względzie powyższe, Skład Orzekający RIO wydał opinię jak w sentencji uchwały.

Przewodnicząca Składu Orzekającego

Katarzyna Szalwa